

PROFESORUL – SURSĂ DE AUTORITATE SAU DE PUTERE?

Autor:

Prof. dr. Singureanu Nicoleta

Colegiul Economic "Hermes", sector 2, București

Pedagogia nu se poate identifica sub nici un aspect cu o sumă de rețele care trebuie administrate în anumite condiții precis determinate. Utilizând în continuare analogia, am spune că pedagogia este o disciplină a dozajului; și dacă ea poate oferi fără nici un dubiu ingredientele necesare creării unei situații educative, dozajul ține încă de profesor, de cel care acționează în circumstanțe date și, încă un lucru: deși determinate aceste circumstanțe sunt mult prea complexe pentru a putea fi controlate întotdeauna în mod total și eficient. De aceea, autorii lucrării *A guide to teaching practice*, avertizează asupra pericolului transformării managementului clasei într-o panacee „pentru toate provocările și dificultățile care sunt prezente în mod potențial într-o sală de clasă modernă”.

Un control autentic, formativ, al unei situații educative presupune subordonarea intențiilor profesorului logicii situației respective, chiar dacă acestea ignoră notațiile din proiectul de lecție. Trebuie acceptată totuși ideea că se impune ca anumiți parametri să fie controlați din exteriorul situației de predare-învățare, deoarece aceștia se constituie în chiar condiții de posibilitate ale respectivei situații. Tehnicile care țin de managementul și controlul clasei permit instituirea acelor forme primare ale ordinii (concentrare, capacitatea de a asculta în liniște, de a accepta indicațiile profesorului etc.) fără de care nu se poate desfășura un învățământ autentic.

Aceasta nu înseamnă că situațiile problematice – chiulul, violența, limbajul inacceptabil etc. – pot fi rezolvate eficient prin simpla lectură a unei lucrări, fie ea chiar cea prezentă.

Tehnicile, „trucurile”, strategemele care țin de managementul clasei nu sunt întemeiate pe fundamente teoretice foarte solide, multe dintre ele făcând parte din „memoria colectivă” a profesiei. Sistematizate, ele pot conferi, în conjuncție cu alte elemente, un stil pregnant, de neconfundat specific unui profesor.

Louis Cohen și Lawrence Manion propune două concepte cheie în abordarea controlului pe care profesorul trebuie să-l exercite în clasă: **putere** și **autoritate**.

Deși corelative, aceste concept acoperă sferă semantică diferită, mai ales în domeniul controlului social. În concepția lui R. Peters, puterea denotă mai ales modalitățile brutale, lipsite de normativitate consensuală, prin care un individ îi supune pe ceilalți voinței sale. În acest sens, amintim în primul rând modalitățile de coerciție fizică (pedeapsă dureroasă, restricția de a ieși afară la joacă etc.), apoi cele de coerciție psihologică (amenințări), dar și manipularea unor forme mai puțin extreme de sancțiune (jocul subtil al pedepselor și recompenselor, de pildă), exclusive influența personală (hipnotismul, atracția sexuală etc.).

Spre deosebire de putere, autoritatea se susține pe un sistem impersonal de norme și valori care întrunește măcar parțial consensul celor aflați în sfera sa de control. În situații de anemie, puterea

poate deveni (și devine) una dintre formele cele mai eficiente de susținere a autorității. Clasa constituie un context social specific, deci și cele două concepte – putere și autoritate – vor căpăta accepții specifice.

În concepția lui K. Wadd, de pildă puterea profesorului sintetizează patru componente: (1) *charisma* – capacitatea de a atrage și de a influența oamenii prin propria personalitate; (2) *ascendența* – capacitatea de a obține controlul asupra unei situații prin simpla prezență a persoanei respective; (3) *puterea intelectuală* – puterea expertului, a celui care știe; (4) *resursele de putere* – capacitatea unui om de a organiza elementele unei activități de clasă.